

Drs. M. Smits (1944) is secretaris van het CDA en campagneleider bij de afgelopen Tweede-Kamerverkiezingen.

Rappèl en klankkleur

Het CDA groeit in drie fasen

'Appèl en Weerklank' heeft een vernieuwende invloed op het CDA. Het proces dat in 1984 is ingezet gaat nog steeds door. 'Appèl en Weerklank' past in het ontwikkelingsstadium waarin het CDA zich als politieke beweging thans bevindt. De groei van het CDA naar een volwassen en solide politieke beweging voltrekt zich in drie fasen, waarvan er twee zijn voltooid. De eerste fase betrof het proces in de jaren zeventig om een organisatorische fusie tussen ARP, CHU en KVP tot stand te brengen. Een tijdvak dat op 11 oktober 1980 werd afgesloten. Die datum was tevens het begin van de tweede fase om als CDA tot politieke eensgezindheid te komen. In deze periode hebben de discussies in de partij over 'Appèl en Weerklank', alsmede over 'Van Verzorgingsstaat naar Verzorgingsmaatschappij', geleid tot de ontwikkeling van een christen-democratische nestgeur. Een nadrukkelijker coördinatie inzake de publieke presentatie van politieke standpunten van partij, fracties en bewindslieden heeft er toe bijgedragen dat het

CDA als volwassen politieke partij eensgezind en duidelijk zich kon presenteren. De voltooiing van fase 2.

De derde fase dient nog ingevuld te worden. Een periode die een reeks van jaren zal omvatten. Nu het CDA landelijk op orde is, dient een beweging op gang te worden gebracht om de tienduizenden lokale en provinciale kaders van de partij vertrouwd te maken met de wijze waarop je als politieke beweging je aan de basis organiseert en hoe de christen-democratie in de samenleving behoort te functioneren. De inzet die hiervoor gepleegd moet worden mag er niet toe leiden dat het gistingproces dat in fase 1 en 2 op gang is gebracht wordt vertraagd of stopgezet.

Bewaking van fase 1 en 2

De organisatorische eenwording mag dan wel goed verlopen zijn, er blijft een neiging bij onder de CDA-paraplu opererende organisaties en organen om in politiek en organisatorisch opzicht te verzelfstandigen. Dit blijkt

onder meer uit de cultuur, waarin elke CDA-organisatie haar eigen krant of periodiek heeft. Ondanks afnemende financiële mogelijkheden wordt aan het behoud van de eigen periodiek een hoge prioriteit toegekend. Een versterking van dit beleid leidt tot verspilling van geld, tijd en energie, maar nog erger is dat het kan leiden tot verschillende politieke stellingname. Hiertegen waarschuwde 'Appèl en Weerklank' door te stellen: 'het CDA lijkt soms meer op een boot waaruit mensen naar believen buiten boord hangen'.

De vraag rijst of CDA-organisaties voldoende oog hebben voor de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid waarvoor we staan. Een te sterke geconcentreerdheid op het behoud van de positie van de eigen organisatie lijkt soms de belangrijkste doelstelling te zijn. Ik bepleit niet dat Vrouwenberaad, Bestuurdersvereniging en Wetenschappelijk Instituut niet met eigen rapporten of discussiestukken mogen komen. Ik bepleit wel dat

› Rapporten van gelieerde organisaties moeten door het partijbestuur worden goedgekeurd. ‹

dergelijke rapporten en discussiestukken eerst in de partij aan de orde worden gesteld, alvorens ze publiek worden gemaakt. De politieke waarde en betekenis van dergelijke stukken wordt vergroot indien zij mede door de partij worden gedragen.

Teneinde de resultaten van hetgeen in fase 1 en 2 van het CDA-fusieproces is bereikt te kunnen behouden en versterken, is het wenselijk dat de coördinatie tussen partij en

gelieerde organisaties wordt verbeterd. Het genomen besluit om naast een vertegenwoordiging van het Wetenschappelijk Instituut, CDA-Vrouwenberaad en CDJA, nu ook een vertegenwoordiger van de Bestuurdersvereniging in het Dagelijks Bestuur van de partij toe te laten is een eerste stap op weg naar verbetering. Vervolgens dient consensus te worden bereikt over de noodzakelijkheid dat het primaat van de politieke coördinatie omtrent hetgeen het CDA en zijn gelieerde organisaties aan stellingnamen publiek wenst te maken ligt bij het Dagelijks Bestuur c.q. het partijbestuur van het CDA.

Invulling van fase 3

Het door het CDA op 21 mei jl. behaalde verkiezingsresultaat scheidt grote verplichtingen en geeft het CDA een bijzondere verantwoordelijkheid. Het CDA kan zelfs nog meer en beter. Belangrijker lijkt evenwel op korte termijn om hetgeen het CDA nu bereikt heeft te consolideren en sterker te binden aan de partij. Een partij die in opbouw is, zoals het CDA, kan niet alles tegelijk. In die groeifase is er tot op heden onvoldoende ruimte geweest om het lokale en provinciale kader meer vertrouwd te maken met de wijze waarop een christen-democraat ook op lokaal en provinciaal niveau inhoud geeft aan zijn of haar functioneren.

De introductie van de partij-politieke discussie, waardoor het kader aan de basis meer vertrouwd werd gemaakt met actuele politieke thema's, is een eerste stap in de goede richting geweest. In de afgelopen jaren waren onder meer in discussie de politieke onderwerpen: herziening van het sociale-zekerheidsstelsel, de emancipatie, de homofilie, het rapport 'Appèl en Weerklank' alsmede het rapport 'Van Verzorgingsstaat naar Verzorgingsmaatschappij'. De partijpolitieke discussie heeft ertoe geleid dat binnen het CDA een politieke nestgeur ontstond en heeft er ook toe bijgedragen dat de permanente reeks van massa-ontmoetingen tussen Binnenhofse en 'buitenhofse' christendemocraten kon slagen. Deze activiteiten hebben in de afgelopen jaren de basis ge-

legd voor de sterke electorale positie van het CDA nu. Zowel de partij-politieke discussie als het voortzetten van de massa-ontmoetingen dienen te worden voortgezet. Om de integratie tussen partij en gelieerde organisaties te stimuleren verdient het aanbeveling de gelieerde organisaties meer bij de partij-politieke discussies te betrekken.

De ervaringen van de afgelopen jaren hebben geleerd dat het kader aan de basis onvoldoende bekend is met het in de praktijk omgaan met onze uitgangspunten en het eigen verkiezingsprogram. Voorts is men – goede uitzonderingen daargelaten – onvoldoende in staat invulling te geven aan de taak die een politieke partij als het CDA heeft in de eigen plaats of provincie.

Het CDA als politieke partij wil functioneren in het hart van de samenleving. Dat houdt in dat de afgevaardigden in Staten en Raden, alsmede de leden van het CDA-bestuur en de leden in de praktijk, handen en voeten geven aan onze uitgangspunten. Staan in het hart van de samenleving betekent contact onderhouden met vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties als werkgevers, werknemers, vredesbewegingen, milieu-organisaties, middenstandsorganisaties, vrouwenbewegingen, kerken, enz.

Om tot een zodanig functioneren te komen, dient de in 'Appèl en Weerklank' aanbevolen kaderschool te worden opgericht. Na de discussie over 'Appèl en Weerklank' zijn er pogingen ondernomen om tot een kaderschool te komen. Financiële randvoorwaarden en competentieverschillen over welke organisatie het beheer over de kaderschool moet voeren, hebben de oprichting tot op heden verhinderd. Wil het CDA een serieuze kans maken om de huidige electorale positie te behouden, of te versterken, dan moet het aan de oprichting van de kaderschool een eerste prioriteit toekennen.

Zicht op mogelijkheden tot financiering van de kaderschool is er. Onopgelost is het beheersprobleem. Mijns inziens behoort het primaat van een kaderschool bij de partij, die de educatieve activiteiten laat verrichten door de Stichting Kader- en Vormingswerk,

in welke stichting zowel het Wetenschappelijk Instituut, het CDA-Vrouwenberaad als het CDJA vertegenwoordigd zijn. Organisaties, die uiteraard een inbreng hebben in de activiteiten van de kaderschool. De verantwoordelijkheid ligt bij de partij en de partij dient deze ook te nemen.

Herverdeling van taken

Keulen en Aken zijn niet op één dag gebouwd. Het CDA ook niet. De conclusies en aanbevelingen van 'Appèl en Weerklank' zijn geen jaarwisseling. Ze vormen een proces, dat op gang is gebracht. Veel is uitgevoerd, meer in beweging, en enkele zaken moeten nog ter hand worden genomen.

'Appèl en Weerklank' beveelt een commissie aan die gaat bezien of de taken van het partijsecretariaat kunnen worden gedeconcentreerd. Mij lijkt zo'n commissie nuttig. De vraag of er gedeconcentreerd kan worden beantwoord ik met 'neen' en 'ja' indien geen betere coördinatie tussen de partij en haar gelieerde organisaties wordt bereikt. Indien wel, zijn er mogelijkheden tot deconcentratie. De deconcentratie-aanbeveling van 'Appèl en Weerklank' is mede ingegeven om het CDA-secretariaat te ontlasten en de medeverantwoordelijkheid van provinciale afdelingen, Kamerkringen en gemeentelijke afdelingen meer accent te geven.

De statuten en reglementen van het CDA trekken een zware wissel op het partijbestuur en dus ook op het partijsecretariaat. De statuten en reglementen die onoverzichtelijk en te ingewikkeld zijn. Bij een herziening van de taken van het secretariaat dient tegelijkertijd de stofkam door de statuten en reglementen te worden gehaald. Het keurslijf van landelijke bepalingen inzake incompatibiliteiten, royementen, kandidaatstellersprocedures enz. dient vereenvoudigd en versoepeld te worden. In lijn met het CDA-uitgangspunt van gespreide verantwoordelijkheid dienen de landelijke CDA-statuten en reglementen slechts globale kaders aan te geven, waarbinnen een en ander in de provinciale en lokale context naar maat inhoud wordt gegeven.

De dikke vinger, die het landelijk secretariaat in de provinciale en lokale pap heeft, mag wat mij betreft verdwijnen, mits de centrale coördinatie wordt versterkt en de provinciale en lokale invulling geschiedt binnen de marges van landelijke richtlijnen. Tot deze provinciale en lokale vrijheid reken ik ook de mogelijkheid om soepeler op te treden met betrekking tot de landelijke financiële richtlijnen die van toepassing zijn op de contributie-regeling. Al te gemakkelijk worden leden

De verschillende periodieken die binnen het CDA worden uitgegeven moeten worden geïntegreerd.

van het CDA, die om verschillende redenen niet in de gelegenheid zijn om het geadviseerde contributiebedrag te betalen, geweerd uit het bestand van het CDA.

Conclusies

Het CDA is een volwassen, solide en stabiele politieke partij. Zij kan haar positie in de Nederlandse politiek bevestigen en versterken, indien zij vanuit de geest van 'Appèl en

Weerklank' er naar blijft streven haar organisatie en functioneren bij te stellen. Daarbij dient prioriteit te worden toegekend aan de coördinatie en de permanente campagne. In dit kader adviseer ik de partij het navolgende:

a. coördinatie

1. De coördinatie tussen partij, fracties en bewindslieden dient te worden gecontinueerd en waar mogelijk te worden versterkt.
2. De coördinatie tussen de partij en de geïsoleerde organisaties dient te worden versterkt onder de aantekening dat het primaat ligt bij de partij.
3. Gestreefd dient te worden om te komen tot een integratie tussen de verschillende periodieken, die door het CDA en de verschillende CDA-organisaties worden uitgegeven.

b. de permanente campagne

1. De partij-politieke discussie die het CDA telkenjare voert, dient te worden vervolgd en te worden geïntensiveerd.
2. Het Binnenhof dient in toenemende mate naar het 'buitenhof' te worden verplaatst.
3. De start van een kaderschool dient op 1 januari 1987 een feit te zijn.

